

Романов А. В.,
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
ПЗВО «Міжнародний класичний
Університет імені Пилипа Орлика»
(м. Миколаїв, Україна)

Науковий керівник:
Шаповалова Г.,
старший викладач кафедри права
ПЗВО «Міжнародний класичний
університет імені Пилипа Орлика»
(м. Миколаїв, Україна)

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

В даній роботі проаналізовано питання реалізації норм міжнародного гуманітарного права, як права ведення збройних конфліктів. Особливу увагу присвячено проблемним аспектам міжнародного гуманітарного права та тенденціям новітніх необхідних змін. Мотивовано, що трансформація соціальної, політичної та економічної реальності зумовлюють потребу систематичного перегляду та оновлення правового регулювання права війни. Виокремлено комплекс проблем, що супроводжують норми міжнародного гуманітарного права на сучасному етапі розвитку нормативної системи:

- проблеми реалізації принципу пропорційності;
- проблеми неефективності норм міжнародного гуманітарного права;
- наявність відносин військового характеру, що не врегульовані нормами права;
- прогалини у правовому регулюванні, у зв'язку з модернізацією та новітністю деяких соціальних явищ.

Аргументовано, що причини невдачі міжнародного гуманітарного права (МГП) полягають не в тому, що правил недостатньо, а в тому, що механізми реалізації іноді виявляються дефектними за своєю суттю, а найчастіше неефективними через різні теоретичні та практичні проблеми. Використано комплексну методологію, особливо репрезентативною є авторське дослідження поведінки дітей на прикладі воєнних дій, що здійснюються росією на території України у 2022-2024 роках.

У роботі тезисно висвітлюється актуальна й важлива тема міжнародного гуманітарного права (МГП), що регулює правила ведення збройних конфліктів, а також аналізує проблемні аспекти його реалізації в сучасному світі. Нижче наведено ключові моменти, на яких акцентується увага:

Становлення нових тенденцій і змін у МГП:

- Трансформація соціальної, політичної та економічної реальності вимагає адаптації та оновлення нормативної бази МГП.

- Наукова доктрина відіграє важливу роль у виявленні недоліків та визначенні напрямів для удосконалення права війни.

Головні проблеми МГП:

- Реалізація принципу пропорційності: труднощі у забезпеченні балансу між військовою необхідністю та захистом цивільного населення.

- Неефективність норм: причиною цього є не стільки недосконалість правил, скільки відсутність ефективних механізмів їх реалізації.

- Прогалини у правовому регулюванні: існують новітні явища (наприклад, кіберзагрози чи використання автономних бойових систем), які потребують правового осмислення.

- Військові відносини, що виходять за рамки чинного регулювання: приклади включають гібридні війни, застосування нових технологій.

Особливий акцент на воєнні дії росії проти України:

- Дослідження зосереджується на впливі воєнних дій на вразливі категорії населення, зокрема на дітей.

- Приклад військового вторгнення росії в Україну в 2022 році підкреслює важливість вдосконалення МГП для захисту прав людини у сучасних збройних конфліктах.

Недоліки механізмів реалізації норм МГП: Визначено, що проблема не стільки у відсутності норм, скільки у їхній реалізації. Механізми правозастосування нерідко неефективні через політичні, правові та практичні перепони.

Все вищевикладене підкреслює потребу глибшого наукового аналізу, перегляду нормативних положень і створення дієвих механізмів для забезпечення дотримання норм міжнародного гуманітарного права.

Список використаних джерел:

1. ICRC, Views of the ICRC on autonomous weapon systems, paper submitted to the Convention on Certain Conventional Weapons Meeting of Experts on Lethal Autonomous Weapons Systems (LAWS), 11 April 2016. URL: <https://www.icrc.org/en/document/viewsicrc-autonomous-weapon-system>.

2. Henderson I., Reece K. Proportionality Under International Humanitarian Law (IHL): The ‘Reasonable Military Commander’ Standard and Reverberating Effects (January 24, 2018). Vanderbilt Journal of Transnational Law, Vol. 51, No. 3, 835, 2018, U. of Adelaide Law Research Paper No. 2018-43, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3108324> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3108324>.

3. Грушко М. В. Становлення та специфіка міжнародно-правового режиму військовополонених. Одеса :Фенікс, 2016, 206–227.

4. Uddin Khan B., Nasrullah N. Implementation of International Humanitarian Law and the Current Challenges In: Revisiting the Geneva Conventions: 1949-2019. Brill :Nijhoff. 2019. P. 262–299 DOI: https://doi.org/10.1163/9789004375543_012.

5. NATO. Allied Joint Doctrine Edition E Version 1.2017. Brussels : NATO Standardization Office.

6. Dov Bachmann J. and S. Syria – A Hybrid War Case Study Meredith Journal of Military and Strategic Studies 2021. V. 21, Is. 1. C. 33-55.